

גבולות היחידה; פרק ט"ז פס' א'-י"ז

נושא היחידה; שלושת הרגלים

מספר שיעורים; 2

כתבה; רינת שיק

כללי:

היחידה תעסוק במצוות שלושת הרגלים בדגש על הפן החקלאי – נראה כיצד שלוש פעמים בשנה אנו קושרים את הטבע אל הקדושה - את הצלחתנו הגשמית עם ברכת ה' הרוחנית. כמו כן, ננסה להפנים את האווירה המיוחדת ששרתה "במקום אשר יבחר ה'", ואת רגשות השמחה וההודיה לה' תוך שיתוף הגר היתום והאלמנה.

שיעור 2;

פתיחה;

אפשרות א': המורה תקרין על הלוח מצגת תמונות/ סרטון המציגים את ברכת הכוהנים בכותל המערבי.

נשאל: מה מביא המונים רבים כל כך לכותל? כיצד מרגישים המבקרים? התלמידים יתבקשו לשתף בתחושות ובאסוציאציות העולות אצלם לנוכח התמונות, או בזיכרון שלהם מביקור בכותל המערבי.

<http://images1.ynet.co.il/PicServer3/2012/10/03/4191099/4191082095080408257no.jpg>

אפשרות ב': נקרין על הלוח תמונה שמופיעים בה שני רמטכ"לים - הנכנס והיוצא מתפקידו – כשהם מתפללים בכותל המערבי: <http://images.wcdn.co.il/930008-5.jpg?crop=w970>
נשאל: על מה, לדעתכם, מתפלל כל אחד מהם?

עיון בפסוקים;

- המורה תקרא את פס' א'-י"ז תוך מתן משימה מנחה: התלמידים יתבקשו למחוא כף/ לתופף על השולחן/ לעמוד במקום, בכל פעם שירגישו מעבר נושא בתוכן הפסוקים.
- נסכם כי הפסוקים עוסקים בשלושה חגים מוכרים ואהובים, הנקראים בשפת התורה "רגלים" על שם העלייה לרגל לבית המקדש – פסח, שבועות וסוכות.
- נתחלק לזוגות. על כל זוג לקרוא שנית את הפסוקים ולהשלים את הטבלה הבאה:

יש להתאים את דרגת הקושי בטבלה לרמת הכיתה/הזוגות - להשאיר משבצות ריקות ככל שהרמה עולה... את הקטגוריה של משמעות הזמן, ישלימו התלמידים בהמשך, לאחר הסבר מצד המורה.)

שם הרגל	הפסוקים בתורה	הזמן החקלאי	משמעות הזמן	הציווי	מקום המפגש

			בלשון התורה		
במקום אשר יבחר ה'	הקרבת קרבן הפסח ואכילתו. אכילת מצות ואיסור חמץ.		בחודש האביב	א'-ח'	פסח
במקום אשר יבחר ה'	הבאת קרבן שלמים "מסת נדבת ידך" ושמחה באכילה יחד עם כולם.		מהחל חרמש בקמה	יז-י"ב	שבועות
במקום אשר יבחר ה'	הקרבת קרבנות ושמחת החג במשך שבעה ימים		באספך מגרנדך ומיקבך	י"ג-י"ז	סוכות

- עיינו ברש"י, וענו: מדוע הדגישה התורה את הזמן "בחודש האביב", ביחס לחג הפסח?
- התבוננו בטבלה, ועיינו שוב בפס' ט"ז. מה, להבנתכם, משותף לכל הרגלים? הדגישו את הפסוקים במדגש.
- מדוע, לדעתכם, יש להגיע אל בית ה' דווקא בשלושת הרגלים?
- דמיינו שאתם בעצמכם עולים לרגל יחד עם משפחתכם. פתחו קבוצת ווטסאפ לרגל האירוע. תוכלו לפתוח קבוצה אמיתית באיפון שברשותכם או לצייר/ לכתוב במחברת את המסרים המועברים בקבוצה לרגל העלייה לרגל 😊
- נשוב למלאה, ונמלא את הטבלה על הלוח על פי תשובות התלמידים.
- המורה ידגיש את משמעות הזמן של כל רגל: פסח: האדמה מתחילה להבשיל, מתעוררת מתרדמת החורף. שבועות: קוצרים את החיטה - המזון המרכזי של האדם. סוכות: אוספים את כל היבול והפירות שעליהם עמל האדם.
- התלמידים ישלימו בטבלה את העמודה בנושא משמעות הזמן.

ראינו כי פסח, שבועות וסוכות הם זמנים שבהם האדם שמח באופן טבעי - הוא עסוק בהצלחתו החקלאית באופנים השונים (פריחה, קציר ואסיף). דווקא אז, מבקשת מאתנו התורה לחבר את הברכה למקורה ולבוא לשמוח יחד עם המלך ולהודות לו על השפע.

הצעות להמחשה ;

תמונת ברכת כוהנים בכותל המערבי – מעט מן האור שהיה בזמן הבית, וכן תמונה של הרמטכ"לים היוצא והנכנס בכותל המערבי.

המחשה קולית לחלוקת הפסוקים על פי נושאים – מחיאת כף כיתתית.

טבלת השוואה בין הרגלים, תוך שימת דגש על המשותף - "במקום אשר יבחר ה'".

פתיחת קבוצת ווטסאפ דמיונית להמחשת החוויה של עולי הרגל.

עריכת קב' ווטסאפ דימיונית להמחשת החוויה של עולי הרגל.

מסרים והפנמה ;

עלינו לזכור כי דווקא בתקופות שבהן אדם חוגג את ההצלחה שלו (הצלחה חקלאית, כלכלית וכו'), עליו להביע הודיה לה' ולא לזקוף הכול לזכותו.

כל עוד נזכור לחבר בין ההצלחה האישית שלנו לה', השפע ימשיך - תימשך ההצלחה שלנו.

סיכום ;

ראינו בתחילת השיעור, כי אפילו בימינו, כשבעוונותינו אין בית מקדש ולא קרבן ראיה ולא כוהנים שיקבלו את פנינו בשמחה, עם ישראל (וכן מנהיגיו הגדולים, נערי בר מצווה ועוד) מגיע בהמוניו ומכל מגזריו אל "המקום אשר יבחר ה'". הביקור בכותל המערבי - מעט מן האור שהיה בימי הבית - נועד לסייע בחוויית הקרבה לה' בנקודות ציון משמעותיות בחיינו האישיים ובחיי האומה. בשיעור הבא, נראה כיצד עלינו לזכור לשתף גם את אלו לא זכו בשפע ובשמחה.

שיעור 3 ;

לשמוח ולא לשכוח//0 שיתוף הגר- היתום והאלמנה בשמחה . דברים ט#ז - י#א . י#ד

פתיחה ; נפתח במשחק שבמהלכו תלמיד אחד מוצא מן הכיתה, כששאר התלמידים עומדים במעגל ומשלבים את ידיהם זה בזה, תוך כדי שירה של שיר נבחר. התלמיד שהוצא, מתבקש לחזור לכיתה ולנסות להיכנס לתוך המעגל שנוצר. נחזור על המהלך פעמיים או שלוש, ובכל פעם תלמיד אחר ינסה לחבור ל"מעגל השמחה". נתכנס למליאה, ונשאל כל תלמיד שניסה להיכנס למעגל, כיצד הרגיש במהלך ניסיונו להידחק לקבוצה. נשאל גם את חברי המעגל כיצד הם הרגישו...

עיון בפסוקים ;

- המורה תקרא את פסוקים י"א וי"ד בפרק ט"ז. במהלך הקריאה, יכתבו התלמידים במחברתם כמה מצוות יש בפסוקים אלו.
- נענה יחד : התורה מצווה אותנו לשמוח! והתורה מצווה אותנו לא לשכוח! עלינו לשמוח בכל השפע החקלאי והכלכלי שבו (ה) בירך אותנו- ולשתף בשמחה זו את כל שכבות האוכלוסייה.
- נחלק את הכיתה לקבוצות של שלושה-חמישה תלמידים.

על כל קבוצה לעבור בתחנות הבאות / להישאר במקומם ולמלא את המשימות הבאות (ניתן לבחור מתוכן לפי רמת הכיתה ומצב השיעור):

(א) חשבו על סיטואציה שבה הרגשתם "מחוץ לעניינים". תארו את הנסיבות ואת התחושה שחשתם.

(ב) מדוע, לדעתכם, דווקא בזמן השמחה, מצווה אותנו התורה לשמח גם את הגר, היתום, האלמנה ועוד?

(ג) התבוננו ברש"י על פסוק י"א. איזו מידה כנגד מידה מסביר רש"י? ציירו במחברתכם את פירושו.

ד) חשבו ושתפו את חברי הקבוצה שלכם: מתי בפעם האחרונה חויתם שמחה מיוחדת? את מי שיתפתם בשמחה וכיצד?

ה) כתב הרמב"ם בהלכות יו"ט, ו', י"ח:

"וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו. ועל אלו נאמר זבחייהם כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם. ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר זריתי פרש על פניכם פרש חגיכם".

ו) כיצד מכנה הרמב"ם שמחה שאינה משתפת את האנשים האומללים בחברה?

ז) חשבו: כיצד ניתן כיום, גם כשאין בית מקדש, לשתף את העניים הבודדים בשמחות שלנו? הציעו הצעות מעשיות, כל אחד באופן אישי, והצעות לנו ככיתה.

ח) עליכם ליצור פרסומת (מודעה, מדבקה, תמרור, שיר קצר לרדיו, סרטון ועוד) שתעודד את עולי הרגל ואותנו כיום לשתף בשמחה את החלשים בחברה.

*נציג במליאה את תוצרי התלמידים.

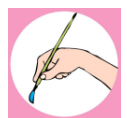
הצעות להמחשה;

משחק המדגים ניכור חברתי ל"חלש".

שיתוף חברים בתחושת הבדידות החברתית.

שיתוף חברים בחוויית השמחה.

יצירת פרסומת לעידוד הרגישות לחלש בזמן שמחה.

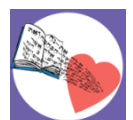

מסרים והפנמה;

כשאדם זוכה לחוות הצלחה, עליו לשמוח בה ולהכיר טובה לה'.

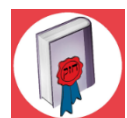
כשאדם נמצא במציאות של שמחה, שפע וברכה – עליו לשתף בשמחה זו את מעגלי החברה שסביבו, ובפרט את החלשים בחברה.

אם אנחנו נשמח אחרים, ובמיוחד את הרחוקים מאתנו, הקב"ה ישמח אותנו ואת הקרובים לנו.

סיכום;

ראינו בתחילת השיעור כמה קשה לאדם להיות מחוץ למעגל חברתי, ובפרט בזמנים של ביטוי שמחה בקרב הכלל. התורה ברגישותה הדגישה את החובה של השיתוף של כולם בשמחה, ואף בימינו, בכל קהילות ישראל נהגו שכשמגיעים לבית הכנסת אנשים שאין להם מה לאכול, אנשים אחרים לוקחים אותם לביתם. כמו כן, נוהגים להכניס אורחים זרים במיוחד בליל הסדר - "כל דכפין". ובכלל, אנו דואגים לעניים לפני החגים, והמון אנשים ועמותות עוסקים רק בדבר אחד: שכולם יוכלו לחגוג את החגים. הרי איך ייראה החג, אם שני בתים לידי יש מישהו שאין לו מה לאכול? איך אפשר לשמוח?!

נתלה בכיתה במסדרון תוצרים מהעבודה בקבוצה- לבל נשכח אנו להיות רגישים לכל אדם//

כשיעורי בית- ניתן לתת משימה לתלמידים ;

לשמח ולשמח ;

נסו לשמח אדם אחר קרוב/רחוק מכם. השקיעו מחשבה במה שלדעתכם יכול להיטיב עמו. בצעו את המשימה, ותארו את התחושות שלכם בעקבותיה.

הרחבות ;

מילותיו היפות של הרב אליעזר מלמד : "נמצא שהיו ימי הרגל לישראל ימים של שמחה שמאחדת את כל ישראל, עשירים עם עניים. וגם אותם העניים שבמשך כל השנה נאלצו להסתפק בלחם צר ומים לחץ, בימי הרגלים חגגו יחד עם העשירים ואכלו מטוב הארץ, ושמחו יחד לפני ה'".
ובימינו : "צריך כל אדם לחשוב בחג, כיצד לשמח נפשות נכאבות. להשתדל לאכול את סעודותיו עם היתומים והאלמנות, עם נפגעי הטרור והמתייסרים במחלות, עם הגרים והעולים ועם המובטלים. כי רק אם ישמח עמם, תהיה שמחתו אמתית ורצויה לפני ה'."
(הרב אליעזר מלמד, מדור "רביבים", עיתון "בשבע", "סוכות – חג של צמצום פערים")

